

Z e s ł a n i e c

PISMO RADY NAUKOWEJ ZARZĄDU GŁÓWNEGO
NR 65 ZWIĄZKU SYBIRAKÓW ROK 2015

Spis treści	Od redakcji
<ul style="list-style-type: none">• Ks. Błażej Michalewski <i>Wspólnoty wierzących w Kazachstanie w latach 1936-1990</i> 3• Anna Milewska-Młynik <i>Losy Teodozji Lisiewicz...</i> 27• Stanisław Fudali <i>Marzenia o kawalku niezapisanego papieru</i> 37• Roman Duda <i>Stanisław Fudali (1929-2015)</i> 49• Anna i Roland Młynkowie <i>Bolesław Szostakowicz (3 X 1945 - 17 VII 2015).</i> 57• Robert Szyjanowski <i>Mangystau świat na dnie</i> 63	<p><i>Na rok 2016 przypada osiemdziesiąta rocznica deportacji Polaków z obwodu Żytomierskiego na Ukrainie do Kazachstanu. To właśnie ich potomkowie mieszkają do dzisiaj w tym stepowym kraju i oczekują, że odrodzona po roku 1989 Ojczyzna przyjmie ich pod swój dach. Ten stan rzeczy starali się zmienić Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Profesor Andrzej Stelmachowski i Maciej Płażyński, który zginął w Smoleńsku. Potem trud ten kontynuował jego syn Jakub, składając w Sejmie RP obywatelski projekt ustawy o repatriacji. Skończyło się na tym, że nigdy nie wprowadzono go pod obrady Sejmu, a podpisało się pod nim prawie 300 tysięcy osób. Wśród nich było wielu członków Związku Sybiraków</i></p> <p><i>Dzisiaj, gdy słusznie rozważane są różne warianty działań humanitarnych na rzecz wspomnienia imigrantów z krajów Bliskiego Wschodu, czas też pomyśleć konkretniej i wiążąco o naszych Rodakach, którzy „mają dosyć życia w stepach Kazachstanu i oczekiwania na to, że ktoś sobie o nich przypomni. Niektóre rodziny czekają na repatriację do Polski nawet po dziesięć lat, aż jakaś gmina zadeklaruje chęć ich przyjęcia” – stwierdził ze smutkiem („Rzeczpospolita”, nr 224/2015) Anatol Diaczyński, który przyjechał do Polski w 1995 roku dzięki interwencji Pani senator Janiny Sagatowskiej. Od tej chwili nie ustaje on w staraniach mających umożliwić repatriację Polaków z Kazachstanu. Działając w Związku Repatriantów RP, zrzeszającym osoby, którym w ostatnich latach udało się powrócić do Ojczyzny przodków żywi nadzieję, że kierunek powrotu Polaków ze wschodu znajdzie wsparcie w spójnym systemie rządowego zabezpieczenia. Wreszcie czas na to! Nasi rodacy mieszkający w Kazachstanie</i></p>
RELACJE Z ZESŁANIA	
<ul style="list-style-type: none">• Maria Milewska <i>Wspomnienia z Mandżurii</i> 73• Halina Ziemińska <i>Wspomnienia z dzieciństwa</i> 80	
KRONIKA	
<ul style="list-style-type: none">• Franciszek Nowiński <i>Polscy zesłańcy na Syberii od połowy XVIII do początków XX wieku. Konferencja w Omsku</i> 91• Małgorzata Król <i>Konferencja „Syberia infernalna – mity i oblicza rzeczywistości ”</i> 96• Regina Madej-Janiszek <i>Uroczyste spotkanie w Muzeum Niepodległości z okazji 75 rocznicy masowej wywózki Polaków...</i> 100• Iwona Biedulska <i>O życiu i śmierci Stanisława Fudalego</i> 101	

REGAŁ Z KSIĄŻKAMI

- *Młodość wobec historii...*
pod redakcją Janusza Kobrynia,
Bystrzyca Kłodzka 2014
(Anna Milewska-Młynik) **105**
- Zbigniew Tomanek, *Wspomnienia rodzinne. Sześć lat za Uralem (1940-1946)*, Cieszyn 2014
(Anna Milewska-Młynik) **107**
- Alfred Florian Tomanek, *Listy z podróży (lata 1940-1950)*, Cieszyn 2014
(Małgorzata Dziura) **109**
- Jerzy Kostiuk, *Czy tak być musiało?*
Rzeszów 2010
(Małgorzata Dziura) **111**

Na okładce: ks. W. Bukowiński w ornamencie i albie ofiarowanej przez wiernych w Karagandzie (s. 1); grupa dzieci przygotowana przez ks. W. Bukowińskiego do Pierwszej Komunii Świętej w Karagandzie (s. 4). Ilustracje pochodzą z archiwum Postulacji Sługi ks. W. Bukowińskiego, rep. z książki: A. Kuczyński, *Polacy w Kazachstanie. Zestanie – Dziedzictwo – Nadzieje – Powroty*, Krzeszowice 2014.

Zeszyt opublikowany dzięki dotacji

Rady Ochrony Pamięci

Walk i Męczeństwa

Wydawca: Zarząd Główny

Związku Sybiraków,

ul. Mazowiecka 12

00-048 Warszawa, tel. 22/827 93 71

Redakcja: A. Cz. Dobroński,

A. Dzienkiewicz, W. Krawczyński,

A. Kuczyński (red. nac.), A. Milewska-

Młynik, P. Zworski

Sekretarz redakcji: M. B. Kuczyńska

Wykonawca: Skład, druk i oprawa –

QUAESTIO Przemysław Włodarczyk,

ul. Paczkowska 26; 50-503 Wrocław

Copyright nazwy „Zestaniec”

by A. Kuczyński

Adres redakcji: ul. Bystrzycka 61/3

54-215 Wrocław, tel. 71/351 10 94

mają prawo liczyć na pomoc umożliwiającą powrót do Polski, co jest oczywistą powinnością Macierzy. „Polacy zesłani w latach trzydziestych ubiegłego stulecia na Wschód i przez kolejne dekady zapomniani doznali kolejnej krzywdy. Tym razem jednak wyrządzonej przez ojczyznę, której oni mimo wszystko się nie wyparli. Nie zorganizowaliśmy im powrotu do Polski, kiedy stało się to możliwe, choć wielokrotnie robiono im na to nadzieje. Przez to znaczna ich część rozproszyła się po różnych krajach. Jeśli nawet wreszcie uchwili się ustawę pozwalającą na ich powrót, ilu z niej jeszcze skorzysta” – stwierdził etnolog i antropolog kultury Grzegorz Pełczyński („Obywatelska”, nr 93/2015)

Dopełnieniem tego wątku jest artykuł ks. Błażeja Michalewskiego, który często bywał w Kazachstanie z posługą duszpasterską. Tekst ten wzmacnia efekt wyjątkowości dziejów Polaków w tym stepowym kraju zesłanych tam w 1936 roku. Dodajmy, że nasi rodacy, zesłańcy z okresu drugiej wojny światowej i pierwszych lat po jej zakończeniu spotykali ich w tym „domu niewoli”! Wyjątkowość tych spotkań polega na tym, że gdy „zesłańcy lat wojny” wracali do Polski w latach 1946-1947, oni jako obywatele radzieckiej Ukrainy pozbawieni byli takiej możliwości. Niektórzy z nich wspominają jeszcze dzisiaj swoich pradiadków, dziadków i rodziców. Kiedy powrócą do Ojczyzny przodków i czy w ogóle powrócą? Tekstem tym dopominamy się o ten powrót!

W numerze tym udało się zgromadzić teksty doświadczonych autorów, którzy nieraz gościli już na łamach naszego pisma. Dziękujemy im za to i raz jeszcze proszę przyjąć wyrazy mojej wdzięczności za ten autorski trud. Dziękujemy też naszym Czytelnikom, których listy utwierdzają nas w przekonaniu, że „Zestaniec” żyje, jest czytany i oczekiwany. A teraz na zakończenie w Imieniu zespołu redakcyjnego oraz Czytelników dziękujemy Radzie Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa za stałe wspieranie edycji „Zestańca”

Wiesław Krawczyński

Przewodniczący Rady Naukowej
Zarządu Głównego Związku Sybiraków